

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

הטעות המצויה ...

עיון בפרשת השבוע על פי ה"הכתב והקבלה"

הנעשה בחיי החברה, ועל כל העבדות הבזויה שלקח לו האדם בהגבירו על עצמו דמינו ותאוותיו הרעות וע"כ נעשה שפל ונבזה, וכל הדברים הטובים שלו באו לקויים וחסרים, מכוסים בענן של סכלות ורשעה, עד שצריך חידוש מעיקר היסוד, עד שיעמוד על יסוד הקדושה והטהרה העליונה.

רעג. יצתה ב"ק וא"ל להחריב עולמי יצאתם, חזרו למערכתכם. הדעה האלהית אמנם הלא היא למעלה למעלה מחכמת כל חכם, היא הסכימה שדוקא מכל הרעות וכל ההשפלות הנמצאות בהוה ומכל סדרי החיים המקולקלים, דוקא כשיצאו אל הפועל עם כל גיוולם וכיעורם, ודוקא כשתנתן להם שליטתם בכל הזמן הנדרש ע"פ חכמתו של יוצר כל ב"ה, דוקא מכל הרע והכיעור הוה תצא האורה היותר שלמה, כשאחר כל הרחבתו יחזור לטובה וממנו בעצמו יאירו אורים לצדיקים וישרי לב. ע"כ צריך דוקא עם הקדושה העליונה לרדת עד עומק של שפלות החיים, לקיימם כפי מה שהם ולזככם לאט לאט, עד שיעלו אל מה שנועד להם ע"פ חכמת יוצר כל ב"ה. וכיון שעוד לא באתם עד אותה המעלה איך לקשר את כל החיים בירידתם כמו שהם אל התעודה העליונה, וחפצכם להחריב את המצב של ההוה כדי לבנות על משואותיו עולם מתוקן במהרה, ולא לשכללו קמעא קמעא עד שישוב לתיקון השלם ויחזור הרע לטוב, ע"כ שובו למערכתכם, להוסיף עוד מעלה, עד שמרוב החכמה והקדושה תוכלו דוקא על ידה לרדת מטה מטה אל החיים, לתקנם כפי חפץ השם יתברך, שאמר "עולם חסד יבנה", ו"לא תהו בראה."

4. עין אי"ה שבת א', א', ע"ה

והנה, אם היתה המידה הזאת נהוגה ביצירה בכלל, כבר היה ראוי לאבד עולם מלא בשביל החסרונות הרבים, בשביל העושק והמרוצה והנבלות אשר השרישו שרשיהם בקרב המין האנושי. אמנם, אדון כל המעשים הוא אב הרחמים, והוא חס מלאבד כל יציר פחות וכל כח המציאות, על כן רק במקום שאין דרך אחר נמצא, שם יוצאת המדה של השחת שרוף וכלה, אבל הדרך התמידי הוא לתקן בסבלנות באורך הזמן וברחמים רבים את המגרעות, באופן שגם הכחות הרעים לא יאבדו מן המציאות, כי אם ישמשו לטובה.

ממני להתרצות אל הפשיות עמו, אבל היה לו לריב את ריבו ולהוציא את עמו מתחת ידי אף שלא לרצוני, אין זה האלהי שהוא התקיף ובעל היכולת אם יתנהג בדרך ענוה את בני אדם. זהו המכוון לדעתי במאמר לא ישמע וגו' ונתתי וגו', כי ידענו שנתנית יד בין אדם לחברו היא הוראת השלום ביניהם והשתוות דעתם וע"ז, כמו שראינו מנהג בני אדם אם היו מתנגדים זה לזה בענין מן הענינים, אחרי אשר יבאו אל עסק השתוות דעתם לעשות שלום ביניהם, יתנו יד זה לזה, ויורו בזה הכנעת דעתם בינותם ... וזהו ג"כ טעם ונתתי את ידי במצרים ר"ל שאבוא אליהם בדרך ענוה לבקש שלומם שיתרצו אל שליחות בני ישראל חפשי, וטעם לא ישמע ונתתי, סבת מניעת שמיעתו בקולי תהיה נתינת ידי בהם. ...

והוצאתי בשפטים. אחרי שהודיע הוא ית' למשה כי כל היסורים והמכות המיועדות להיותן אותות וראיות על אמתיות הנמצאות בו ית' לא תעשינה פעולותיהן, מסבת התנהגות הענוה עמו (שהיא נתינת היד בהם), בא עתה להודיע באיזה דרך יוציא את העם לחירות, ואמר והוצאתי את צבאותי בשפטים גדולים, המה העונשים היותר קשים, והוא הריגת בכוריהם (וכמו שהודיע ג"כ במקום אחר קודם לזה במאמר ואמרת אליו הנה אנכי הורג) כי מכה זו לבדה היותר גדולה וקשה היא המיועדת מתחלה להוציא בה את העם חפשי:

(ה) וידעו וגו' בנטותי. אף שעד הנה נתינת ידי ודרך ענותנותי בהם הטעתם לחשוב חולשת כחי ויכלתי, עתה אחרי ראיתם המשפטים הגדולים (מכת בכורות), בזה יתגלה לעיניהם גודל יכלתי, ומזה יתנו לב להבין ולדון למפרע כי לא מחולשת יכלתי התנהגתי עמהם בנטותי ידי אליהם לבקש מהם הסכמת רצונם, כי עתה ידעו ויבינו כי אני ה'. ממדת הרחמים היה כל אלה, כי כן דרכי לרחם על מעשה ידי, להורותם דרך תשובה ולאט לאט אוליכם אל הדרך הנכונה להודיעם ולהכירם האמתיות. כי שרש נטה יורה ג"כ על הורדת ההכנעה והשפלה.

3. עין אי"ה שבת א', ב', רע"ב-רע"ג

רעב. כל מקום שנותני עיניהם מיד נשרף. מצד המבט היותר עליון איך שהעולם צריך הוא להתנהג, כדי שיראו הבריות אור וחיים של אמת, אין כאן מקום לפשרות, לתיקונים למחצה לשליש ולרביע, כ"א מחיקה גדולה על כל הסדרים ההויים, על כל העול הגדול

1. שמות ז', ג'-ד'

(ג) ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתתי ואת מופתי בארץ מצרים: (ד) ולא ישמע אלכם פרעה ונתתי את ידי במצרים והוצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדולים: (ה) וידעו מצרים כי אני יהוה בנטותי את ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל מתוכם: (ו) ויעש משה ואהרן כאשר צוה יהוה אתם כן עשו:

2. הכתב והקבלה שמות ז', ג'

(ג) אקשה את לב פרעה. ... והתכלית המכוונת בכל הצרות הנוגעות אל לבו אינה להוציא את ב"י, כ"א למען הרבות במצרים אותות וראיות על האמתיות המורדות עליו, וזהו והרביתי את אותותי. ירצה אני אביא צרות רבות ורעות הנוגעות עד לבבו במכות המיועדות לבוא עליו, למען תהיינה לעיניהם לאותות גדולות ולראיות עצומות על עצמות הויתי ועל מלכותי המושלת גם בעולם התחתון, ושהאדם משועבד לשמוע בכל אשר אצוה עליו ... ולזה קרא הוא ית' את כל עונשי מצרים בשם אותותי, כלומר ראיות המורדות על עצמות הויתי ועל התנהגות מדותי, ... ולזה בכל התראה והתראה הודיע משה לפרעה תכלית המכוון בעונש המיועד לבוא עליו, שהוא להישרו אל אחת מדעות האמתיות הנוגעות אליו ית', פעם אמר למען תדע כי אני ה', פעם למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ, ופעם למען תדע כי אין כמוני בכל הארץ; ויורנו לפי"ז במאמר אקשה, והרבתי, יושר משפט אלהי, כי התנהג עם פרעה וארצו בכל העונשים האלה כאשר יתנהג האדם עם בנו. ...

(ד) ולא ישמע וגו', ונתתי את ידי במצרים. אף שהמכוון ממני בכל המכות האלה להיותן אותות וראיות על עצמותי והתנהגותי, להביאם לידי הכרות האמתיות, הנה ידעתי כי כל זה לא יעשה רושם בלבבו, כי בראותו התנהגותי עמו בדרך ענותנותי, כאילו אני פושט ידי אליהם לבקש מהם לשלח העם מרצון טוב, הוא יזיל בתר איפכא לא ישים אל לבו שבמקום גדולתי ענותנותי, לא יבין כי כן דרכי את בני אדם להורותם דרך תשובה, אבל יחשוב כי נתינת ידי זאת והתנהגותי בענוה עמהם היא לחולשת כחי ויכלתי אליו, כי יאמר אם זה המענש אותי הוא האלהי האמתני, לא היה לו לשלוח אלי ולבקש